

IFRS ضمن افزایش شفافیت اطلاعات، امکان قابلیت مقایسه‌ی کمی و کیفی اطلاعات مالی را برای ما فراهم می‌سازد. به اهمیت IFRS اشاره نمی‌کنم چرا که می‌دانید که این موضوع چه تأثیری در شفاف‌سازی اطلاعات و قابلیت مقایسه‌ی اطلاعات و دسترسی ذی‌نفعان به اطلاعات شرکت‌ها دارد. چیزی که می‌خواهم بر آن تأکید کنم، اشاره‌ی مختصری به اهمیت خود بیمه است و بعد هم بحث مهم IFRS4 و IFRS17 که ما الان درگیر آن شده‌ایم و باید راجع به آن تصمیم بگیریم.

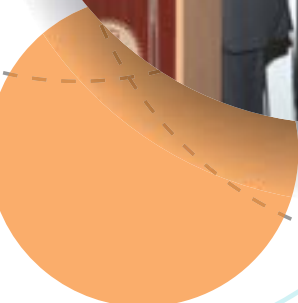
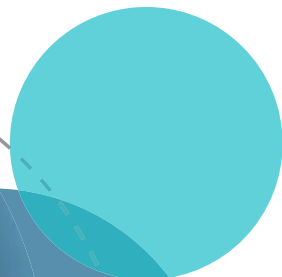
صنعت بیمه نقش مرکزی را در اقتصاد جهانی دارد. آخرین آماری که ارائه شده نشان می‌دهد که شرکت‌های بیمه‌ای که IFRS را در دنیا اجرا می‌کنند و در بورس ثبت شده‌اند، یعنی شرکت‌های بیمه‌ای بورسی دنیا، بر اساس آخرین اطلاعات چیزی نزدیک به ۱۳ هزار میلیارد دلار دارایی دارند، یعنی تقریباً ۱۲ درصد دارایی شرکت‌های مالی و غیرمالی که در بورس هستند و از سیستم IFRS استفاده می‌کنند. این رقم بسیار بزرگ و مهمی است و می‌تواند در اقتصاد جهانی نقشی کلیدی داشته باشد. بیمه‌گران و سرمایه‌گذاران در شرکت‌های بیمه در

بحث گذار به استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی IFRS، بحث بسیار مهمی است که نه فقط در صنعت بیمه که در همه‌ی شاخه‌های کسب و کار و به خصوص مؤسسه‌های مالی کاربرد دارد. در شرایط کنونی، به خصوص بعد از رفع تحریم‌ها، دارا بودن مجموعه‌ی واحدی از استانداردهای گزارشگری مالی با کیفیت بالا می‌تواند منافع سرمایه‌گذاران را به خوبی تأمین کند. بخشی از تحولات که بعد از تحریم اتفاق افتاده بخش‌های مهمی بوده، و حالا سایر تحولات باقی مانده که آن هم به تدریج انجام می‌شود. ما در صنعت بیمه با توجه به مذاکرات و رفت و آمدهایی که داریم و کارهایی که با فعالان بیمه‌ای و اقتصادی بین‌المللی پی‌گیری می‌کنیم، احساس می‌کنیم که تمایل و اشتیاق خوبی برای سرمایه‌گذاری در صنعت بیمه و همکاری با شرکت‌های ایرانی وجود دارد. لازمه‌اش این است که از این فرصت استفاده کنیم و دانش مالی خودمان را بر اساس استانداردهای بین‌المللی ارتقا و تطبیق دهیم.

استقرار استانداردهای بین‌المللی ضرورت غیرقابل‌انکار برای ورود به بازارهای جهانی است. پیاده‌سازی و اجرای استاندارد

عبدالناصر همتی

اگر بیمه‌های زندگی، بر اساس آن چیزی که در برنامه‌ی ششم پیش‌بینی شده و ما هم مصرّ هستیم، رشد کند، قاعدتاً سهم تعهدات و ذخایر بیمه‌ای در پورتفوی یا در مجموعه دارایی‌های شرکت‌های بیمه افزایش پیدا خواهد کرد. این افزایش نشان می‌دهد که در واقع سهم استاندارد خاص بیمه‌ای از استاندارد عمومی در شرکت‌های بیمه افزایش جدی خواهد داشت. بنابراین رویه‌های حسابداری فعالیت‌های بیمه‌ای بخش عمده و اساسی رویه‌های حسابداری را تشکیل خواهد داد. اگر استانداردهای بین‌المللی را به این دو بخش تقسیم‌بندی کنیم، با توجه به وزن و تأثیرات تعهدات بیمه‌ای که بالای ۷۰ درصد است، سهم عمده‌ی انطباق گزارشگری مالی در صنعت بیمه با استانداردهای بین‌المللی را باید با استاندارد خاص بین‌المللی فعالیت‌های بیمه‌ای انطباق دهیم و این مهم‌ترین مشکل ما در اجرای استانداردها در داخل کشورمان است. هرچند به کارگیری دیگر استانداردهای عمومی بین‌المللی مثل استاندارد اندازه‌گیری ارزش منصفانه، اهمیت خودش را دارد و ما نمی‌خواهیم اهمیت آن را کم کنیم ولی به هر حال سهم عمده را استانداردهای خاص بیمه به خود

معرض ریسک‌های زیادی قرار دارند و سلامت مالی بیمه‌گران بر اقتصاد جهانی تأثیر جدی دارد. بنابراین صورت‌های مالی بیمه‌گران نیازمند انعکاس به‌موقع و شفاف ریسک‌های بیمه‌ای و تغییرات آن است. خود بیمه ریسک‌های متنوع و پیچیده‌ای را تحت پوشش قرار می‌دهد که روش‌های ارزیابی تعهدهای بیمه‌ای را هم پیچیده‌تر و دشوارتر می‌کند. در صنعت بیمه برآوردهای ذهنی متناسب با ماهیت و ویژگی رشته‌های مختلف بیمه در ارزیابی تعهدات کاربرد فراوان و تأثیر تعیین‌کننده‌ای دارد. به همین دلیل است که در صنعت بیمه، ما نیازمند مقررات و رویه‌های خاص حسابداری هستیم. بعضی تأکید می‌کنند که در کشور ما حداقل نزدیک ۷۰ درصد دارایی‌های شرکت‌های بیمه‌ای، تعهدات آن‌ها است؛ آن چیزی که به عنوان ذخایر از آن یاد می‌کنیم. در کشور ما با توجه به این که سهم بازاری بیمه‌های زندگی چیزی نزدیک به ۱۴ درصد بیش‌تر نیست بنابراین این ذخایر، در مقایسه با سایر ذخایر فنی ما، آن‌چنان قابل‌اهمیت نیست و رقمی نزدیک به ۲۹ هزار میلیارد تومان ذخایر بقیه‌ی بخش‌های بیمه است.

اختصاص می دهند.

هیأت استانداردهای بین‌المللی از سال ۲۰۰۱ تدوین استانداردها را شروع کردند و در ۲۰۰۴ توانستند مرحله‌ی اول را تمام کنند که در واقع تدوین یک استاندارد محدود و موقت بود. کاربرد این استاندارد محدود بود و ما آن را تحت عنوان 4IFRS می‌شناسیم. با این که قراردادهای بیمه قراردادهای تقریباً مشابهی است ولی این استاندارد این اجازه را میدهد که شرکت‌های بیمه‌ای رویه‌های خودشان را داشته باشند. خیلی

روی این نکته که تغییرات محیط اقتصادی چه اثری روی صورت‌های مالی بیمه‌ای خواهد داشت تأکید نمی‌کنند. در واقع به راحتی به مسأله نگاه می‌کنند و موضوع را در این زمینه پررنگ نمی‌کنند. استاندارد IFRS4 از موقعی که تدوین شد سعی کرد ضوابط جامع را فراهم و ارائه کند. در واقع آن چه که تحت استاندارد IFRS17 تصویب و مقرر شد که از ابتدای سال ۲۰۲۱ اجرایی شود کاملاً با IFRS4 متفاوت است. IFRS4 در حد تأکیدی درباره‌ی شفاف‌سازی و افشای اطلاعات است

ولی IFRS17 ابعاد مختلفی دارد و همه‌ی کاستی‌های IFRS4 را جبران کرده است. مهم‌ترین نکته‌ای که همه‌ی بیمه‌گران دنیا روی آن تأکید می‌کنند تأثیر محیط اقتصادی بر متغیرهایی است که ریسک شرکت‌های بیمه را تحت تأثیر قرار می‌دهد و سود و زیان شرکت‌های بیمه را مشخص می‌کند و می‌گوید که همه‌ی این گزارش‌ها باید به موقع و با روش‌های شفاف ارائه شود. این بحث پیچیدگی‌های زیادی دارد. خود آن‌ها که باید طی دو تا سه سال آن را آماده می‌کردند ۱۷ سال طول کشید تا

در مورد این استاندارد به توافق برسند و آن را ابلاغ کنند. به رغم این زمان طولانی و چالش‌های زیادی که هیأت حسابرسی که وظیفه‌ی تدوین استانداردها را داشت، با آن مواجه بود. به هر حال الان این سیستم جامع ابلاغ شده است. فکر نمی‌کنم در مجموع دوستانی که همین الان در جلسه هستند کسی باشد که بداند دقیقاً این استانداردها چیست. وقتی ترجمه‌ی آن وجود ندارد و کسی از جزئیات آن اطلاع ندارد، ما چه گونه باید آن را اجرا کنیم؟ الان یکی از مهم‌ترین چالش‌های ما این است

برای همه‌ی فعالان مالی آماده کنیم. بیمه‌ی مرکزی هم موظف است این استانداردها را تحت عنوان مقررات بیمه‌ای در شورای عالی بیمه تصویب کند. چون باید صورت‌های مالی یا آن چیزی که ضمائم صورت‌های مالی است به تصویب شورای عالی بیمه برسد که از نظر شرکت‌های بیمه قابلیت اجرایی داشته باشد.

حدود هشت سال پیش هم دوستان در بیمه‌ی مرکزی با همکاری سازمان حسابرسی استاندارد ۲۸ را هماهنگ و اجرایی کردند. یک بند آن ملغی ماند که اختلافی بین صنعت بیمه و سازمان حسابرسی در مورد ذخایر تکمیلی بود که خوشبختانه بحث ذخایر تکمیلی هم با حذف IFRS4 منتفی شد. چون IFRS4 تأکید می‌کرد که ذخایر تکمیلی نمی‌توانیم بگیریم ولی تا جایی که اطلاع دارم در IFRS17 این تأکید دیگر وجود ندارد.

صنعت بیمه، شرکت‌های بیمه، فعالان بازار مالی و حسابدارانی که وظیفه‌ی کنترل و نظارت مالی را در شرکت‌های بیمه بر عهده دارند، الان در موقعیتی قرار دارند که باید یکی از این موارد را انتخاب و از جایی شروع کنند. یک سال پیش ما گفتیم می‌خواهیم به هر حال صورت‌های مالی را شش ماه پس از تصویب به صورت IFRS تنظیم کنیم. هنوز IFRS17 تصویب نشده بود و احتمال داده می‌شد که بیش‌تر طول بکشد ولی بالاخره ۳ ماه پیش تصویب شد. بنابراین ما الان با موقعیت جدیدی مواجه هستیم و بر اساس موقعیت جدید باید خودمان را تطبیق دهیم و تطبیق دادن هم این است که به سرعت با سازمان حسابرسی، انجمن حسابداران خبره، انجمن حرفه‌ای بیمه، سندیکای بیمه‌گران، بیمه مرکزی و پژوهش‌کده‌ی بیمه، استانداردهای IFRS17 را بر اساس ضوابط قانونی که در دنیا قبول دارند ترجمه کنیم. در بیمه مرکزی هم در اولین فرصت به تصویب شورای عالی بیمه برسانیم و این استانداردها پایه‌ی اجرایی ما باشد.

IFRS در مورد مسائل اساسی مثل سودهای جاری، سودهای آینده و خیلی موارد دیگر تأکید کرده و حتماً این موارد باید در صورت‌های مالی شرکت‌های بیمه اعمال شود. امیدوارم همانطور که در مورد استاندارد ۲۸ با همکاری سازمان حسابرسی سریع به توافق رسیدیم و طی سال‌های گذشته هم در صنعت بیمه اجرا شده، بتوانیم با همکاری سازمان حسابرسی و سازمان بورس و انجمن‌ها و سندیکاها سریع‌تر در مورد استاندارد IFRS17 هم به تفاهم برسیم و آن را پیاده کنیم. بحث پیچیده و تکنیکی است و با استانداردهای ما متفاوت است. امیدوارم در اولین فرصت و حتی قبل از سه سال این کار را انجام دهیم، فقط به همت کارشناسان نیازمند است. ■

همه درباره‌ی استانداردها و درباره‌ی تأثیر و اهمیت و مشکلاتش صحبت می‌کنیم ولی هیچ‌کس نمی‌داند خود استاندارد چیست! من در اینترنت جستجو کردم و دیدم ۱۴۰ صفحه گزارش درباره‌ی اثرات IFRS17 وجود دارد. تقریباً بخش‌هایی از آن را خواندم. بحث‌های مهمی در آن وجود دارد مثل این که تأثیر محیط اقتصادی را چه‌گونه باید ببینیم و ... ولی آن چیزی که شورای عالی بیمه می‌خواهد و نیاز دارد تا تصویب و ابلاغ و صورت‌های مالی شرکت‌های بیمه را بر آن اساس تنظیم کند هنوز دست ما نیست. البته سه سال وقت داده‌اند و حتی خود کشورهای اروپایی هم سه سال دیگر آن را اجرا می‌کنند. IFRS4 را از قبل اجرایی کرده بودند و ما تازه داشتیم آماده می‌شدیم که IFRS4 را اجرایی کنیم که گفتند IFRS4 را کنار گذاشته‌اند و IFRS17 را جایگزین آن کرده‌اند. بنابراین فکر نکنم کسی معتقد باشد الان IFRS4 را در شرکت‌های بیمه‌ای اجرا کنیم چون معنی ندارد چیزی که منسوخ شده تازه شروع به اجرایی کردن آن کنیم.

پرسش این است که برای این که IFRS17 را اجرا کنیم چه باید بکنیم؟ طبق مقررات و آن چیزی که موجود است ابتدا ترجمه‌ی آن باید به تأیید سازمان حسابرسی برسد و مقام مسئول برای تنظیم و منتشر کردن سازمان حسابرسی است. سازمان حسابرسی که هنوز این کار را نکرده و ما هنوز متن کامل ۲۰۱۷ را نداریم. قطعاً هم به این راحتی نمی‌شود ترجمه و منتشرش کرد چون بحثی بسیار فنی است و حتماً باید با مشارکت بیمه مرکزی، سندیکای بیمه‌گران، انجمن حرفه‌ای بیمه‌گران، سازمان حسابرسی و سازمان بورس انجام شود و یک کار مشترک است. باید بنشینیم در مورد ادبیاتی که در استاندارد IFRS17 وجود دارد به توافق برسیم چون بدون چنین توافقی واقعاً نمی‌توانیم آن را اجرایی کنیم. خود کسانی که استانداردها را تدوین کرده‌اند و نسبت به ما بسیار جلوتر هستند هم در تنظیم صورت‌های مالی براساس استانداردهای گزارشگری بین‌المللی سه سال فرصت قائل شده‌اند و گفته‌اند البته شرکت‌ها یا کشورهایی می‌توانند زودتر هم آن را اجرا کنند ولی باز تأکید کرده‌اند کسانی می‌توانند این کار را انجام دهند که IFRS9 و IFRS15 را اجرا کرده باشند. در مورد این دو هم بحث وجود دارد. یکی مربوط به ابزارهای مالی است و یکی مربوط به درآمدهای بیمه‌ای. پس این دو هم باید اجرا شود تا بتوانیم آن را اجرا کنیم. بنابراین ما الان در موقعیتی قرار داریم که باید IFRS17 را اجرا کنیم. یک همت همگانی لازم است که آن را سریع‌تر تنظیم، تدوین و به زبان فارسی قابل فهم در داخل کشور

